

Svar på fullmäktigemotion 2/2022: Kundvänligare vinterunderhåll genom avlägsnande av plogvallar vid tomtanslutningar (fge)

Kommunfullmäktige 31.01.2022 § 9

Fullmäktigeledamot Jerri Kämpe-Hellenius lämnade följande motion vid kommunfullmäktiges sammanträde 31.1.2022:

”Underhållet och renhållningen av gator och allmänna områden på detaljplanerade områden hör till kommunen, också när det gäller vinterunderhåll. När det gäller vinterunderhållsarbete förpliktar lagen dock inte kommunen att röja undan plogvallar som uppstår i korsningarna till gårdsvägarna och tomtanslutningarna, och normalt blir dessa på invånarnas ansvar. Å andra sidan förbjuder lagen inte skötsel av detta, och nu har Vasa stad efter en konkurrensutsättning bestämt sig för att beställa vinterunderhåll för de gator och gång- och cykelvägar som är på dess ansvar så att också avlägsnande av plogvallarna vid tomtanslutningarna ingår i arbetet (1). I Vasa stad pågår nu den första vintern enligt det nya avtalet, och som bäst ber man stadsinvånarna om respons på arbetsprestationen (2).

Kommunerna och städerna har under de senaste åren i allt större utsträckning främst konkurrensutsatt vinterunderhåll med vikt på billigt pris. I enkäterna har det ju ofta kommit fram att invånarna har upplevt konkurrensutsättningen minska kvaliteten på arbetet och till och med plogfordonen. Svararna insisterade också på att kommunen ska ta ansvar för övervakning av kvaliteten. (3)

Dessutom lägger samhället allt starkare vikt vid att de äldre ska bo hemma så länge som möjligt. Nu är tomtvallarna en betydande belastning för de äldre som bor på småhusfastigheter, vilket ska beaktas med tanke på deras ork med eget boende. Genom att avlägsna tomtvallarna i fråga för invånarna skulle man samtidigt möjliggöra bättre möjligheter för den åldrande befolkningen att klara sig hemma en längre tid, vilket dessutom ger besparingar i kommunens verksamhet. Samtidigt skulle tomtplogningen marknadsföringsmässigt utgöra en attraktionsfaktor för kommunen, då nya kommuninvånare funderar på var de vill bo eller bygga sin bostad.

Vi undertecknade anser att kommunstyrelsen har orsak att bekanta sig med det nya avtalet med Vasa stad om vinterunderhåll av gator och gång- och cykelvägar och den respons som det samlar. Dessutom anser vi att kommunstyrelsen i sina kommande konkurrensutsättningar av vinterunderhållet av gator och gång- och cykelvägar åtminstone borde konstruera anbudsbegärandena så att de också innehåller ett anbudspris för öppning av tomtanslutningarna som en del av serviceavtalet.

Jerri Kämpe-Hellenius
SFP

Hänvisningar:

1. Vasa stad, tekniska nämnden, 9.6.2021 §88, Dnr VAASA/629/02.08.00.00.01/2021

2. <https://www.vaasa.fi/sv/aktuellt/ge-respons-pa-avlagnandet-av-plogvallar-fran-tomtanslutningarna/>, hämtat 30.1.2022
3. https://www.omakotiliitto.fi/asuminen/vinkit_ja_oppaat/lumien_auraus_ja_talvikunnossapito, hämtat 30.1.2022 (bara på finska)

Utöver av Jerri Kämpe-Hellenius hade motionen undertecknats av följande fullmäktigeledamöter: Katja Ylisiurua, Carl-Johan Kajanti, Jukka Ylikoski, Johanna Fleming, Josephine Frimodig, Jani Ekman, Liisa Kosonen, Maarit Orko, Stefan Gustafsson, Miisa Jeremejew, Ronja Karkinen, Sanni Jäppinen, Ulf Kjerin och Pekka M. Sinisalo.

Beslut Kommunfullmäktige sänder motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Samhällstekniska nämnden 16.06.2022 § 70

Beredare tf. underhållschef Annika Selart, fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi

Samhällstekniska nämnden har 29.10.2019 godkänt och 17.6.2021 samt 22.9.2021 justerat principerna för vinterunderhållsarbeten på kommunens gator (Underhållsklassificering av gator i Kyrksläts kommun – vinterunderhåll <https://www.kyrkslatt.fi/vinterunderhall>).

Vinterunderhållet utförs i enlighet med ovanstående principer. Kommunens gator har delats in i tre skötselklasser och för var och en har man ställt upp en målinriktad nivå för underhållet. Underhållsklass 1 omfattar huvudgatorna och gång- och cykelvägarna i anknötning till dem, underhållsklass 2 matargator och regionala gång- och cykelrutter och underhållsklass 3 bostadsgator och andra vägar och områden av mindre vikt för trafiken. I underhållsklassificeringen har man fastställt principerna för plogning, avlägsnande av snösörja, halkbekämpning och tiden för påbörjande av underhållsarbete samt snöröjning, skymd sikt och övergångsställenas synlighet.

På Kyrksläts kommuns område finns fyra områden för vinterunderhållsentreprenader (entreprenaden för skötsel av områdena Masaby, Sundet, Sarvvik, entreprenaden för skötsel av området söder om stamväg 51, området entreprenaden för vinterunderhåll i Kyrksläts centrum och entreprenaden för vinterunderhåll i Veikkola). Entreprenaderna är konkurrensutsatta och entreprenörerna valda genom öppet förfarande. Entreprenaden omfattar vinterunderhållsarbeten av bl.a. gator och gång- och cykelleder som ingår i avtalet samt fastigheters gårdar.

Entreprenadformen är totalentreprenad, där entreprenören ansvarar för arbetenas arbetsledningsskyldigheter och fungerar i entreprenaden som huvudprojekterare och huvudgenomförare så som avses i lagstiftningen. Kommunen betalar entreprenören det avtalsenliga entreprenadpriset. Betalningsgrund är totalpriset, som inkluderar allt avtalat arbetsresultat,

dvs. arbetena som behövs för att åstadkomma vinterunderhållet på gatorna enligt den av kommunen fastslagna underhållsklassificeringen.

Avtalsvillkoren för kommunens skötselentreprenad motsvarar allmän praxis inom branschen, och bakom avtalen finns de allmänna villkoren för områdesentreprenad.

Kostnaderna för vinterunderhållet (entreprenaderna) varierar avsevärt enligt väderleksförhållandena. De förverkligade kostnaderna rapporteras till samhällstekniska nämnden per skötselperiod årligen. Kostnaderna för entreprenaderna har varit totalt ca 1,5 milj. euro vinterperioden 2021–2022.

Inom väghållningen fördelas ansvaret mellan fastigheterna och kommunen. Tomtens ägare eller besittare är skyldig att se till att plogvallen som samlas i tomtanslutningen avlägsnas och sköta infarten till tomten. Ansvarsfördelningen finns inskriven i s.k. gatuunderhållslagen (lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden 4 §). Motsvarande praxis är vanlig också i andra städer och kommuner.

Snömassan som ska plogas måste få plats någonstans. Då det redan från tidigare finns en vall vid sidan av gatan kan snön anhopas i tomtanslutningen. I kommunens gällande entreprenadavtal är entreprenörerna inte förpliktade att beakta tomtanslutningar och maskinchaufförerna har inte fått närmare anvisningar. Entreprenören har arbetsledningsansvar. Om kommunen vill att det inte uppstår plogvallar i tomtanslutningarna, borde det i entreprenadavtalet definieras för entreprenadområdets varenda gata, var plogvallar får placeras. I praktiken skulle man i samband med plogningen öppna tomtanslutningarna med en skild mindre plogmaskin, och detta skulle ske med en liten fördröjning i förhållande till plogningen av körbanorna. Då entreprenören i utmanande väderförhållanden utför sitt arbete med de maskiner som är menade för vanligt gatuunderhåll kan hen inte ta tomtanslutningarna i beaktande. Körledarnas plogning ska utföras snabbt för att gatorna ska hållas farbara och trygga. Efter att gatorna har plogats plogas trottoarer, parkstigar och parkeringsområden och efter det finputsar man plogningen (övergångsställen och sikthinder). Den sista åtgärden är snötransport.

Det är möjligt att avvika från lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden ta plogningen av tomtanslutningarna på kommunens ansvar med kommunfullmäktiges beslut. Om kommunen vill ombesörja fastigheternas anslutningar, borde man förhandla om motsvarande ändring i entreprenadavtalen eller beakta saken då nya entreprenader konkurrensutsätts. Antalen vinterunderhållsmaskiner borde ökas i entreprenaderna. Ändringen skulle orsaka betydande tilläggskostnaderna för kommunen både i entreprenadernas pris och som kostnad för kommunens egen personal. Om kommunen tar ansvar för uppgifter som tillhör fastighetsägarna, ska kommunens tillsynsresurs ökas på motsvarande sätt.

Det skulle vara mycket utmanande att hålla upp tomtanslutningarna vid rikligt snöfall, eftersom man i första hand måste säkerställa att de viktigaste lederna är framkomliga. Problem orsakar också av att de på gamla bostadsområden finns fastigheter med flera än en anslutning till tomten.

I fullmäktigemotionen hänvisar man till Vasa stads nya avtal om vinterskötsel av gator och gång- och cykelleder. Kommunaltekniska underhållstjänsterna bekantar sig med Vasa stads avtal om vinterunderhåll

och responsen staden fått. Dessa kan utnyttjas i framtiden då man planerar utvecklingen av kommunens gatuunderhåll.

Kommunstyrelsen behandlade ramen för uppgörande av budgeten 2023 30.5.2022 § 189. Kommunstyrelsen beslutade att man i Kyrksläotts kommun omedelbart inleder anpassning av ekonomin. Det bindande behovet av anpassning av ekonomin fastställs så att kommunens kostnadsstruktur leder till ett resultat som uppvisar ett överskott åren 2024 och 2025.

Därmed är det bindande målet för budgetramens resultat år 2023 ett överskott på +10 miljoner euro.

Höjning av kvalitetsnivån på vinterunderhållet på gatorna över kommunens lagstadgade uppgifter skulle medföra betydande tilläggsutgifter, vilket inte är möjligt de närmaste åren med tanke på balanseringen av kommunens ekonomi.

Föredragande	Direktör för samhällstekniska väsendet Anna-Kaisa Kauppinen
Beslutsförslag	Samhällstekniska nämnden föreslår kommunstyrelsen och vidare kommunfullmäktige att fullmäktige anser att svaret på fullmäktigemotion 2/2022 är tillräckligt och motionen slutbehandlad.
Behandling	
Beslut	Samhällstekniska nämnden beslutade enligt beslutsförslaget.
För kännedom	
Kommunstyrelsen 15.08.2022 § 254 144/10.03.01.01/2022	
Beredare	Tf. underhållschef Annika Selart, fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi
Föredragande	Kommundirektör Tarmo Aarnio
Beslutsförslag	Kommunstyrelsen beslutar föreslå kommunfullmäktige att fullmäktige anser att svaret på fullmäktigemotion 2/2022 är tillräckligt och motionen slutbehandlad.
Behandling	Under diskussionen gav ledamot Tony Björk följande anvisningar: Styrelsen anser att Kyrkslätt bekantar sig med Vasa modellen. Anvisningen understöddes av Timo Haapaniemi, Anna Sahiluoma, Anna Aintila, Antti Kilappa och Kim Åström. Förslaget till anvisning godkändes enhälligt efter att ordföranden hört sig för om det.
Beslut	Kommunstyrelsen beslutade enhälligt enligt beslutsförslaget med följande anvisning: Kyrkslätt ska bekanta sig med Vasamodellen.
För kännedom	till kommunfullmäktige för behandling